

TABOR

Leto: II.

Maribor, četrtek 11. avgusta 1921.

Številka: 180.

Pregled.

Maribor, 10. avgusta.

Ena glavnih napak našega vladnega sistema je bila dosedanja način vodenja naše zunanje politike, ki je bila neomejen privilegij nekaterih diplomatov in višjih politikov za zaprtimi vrati, dočim narodni poslanci, še manj pa ljudstvo ni imelo nikoli vpogleda ne v to, kar se je zgodilo in ne v to, kar se je imelo zgoditi. Ko je bilo še odprto jadransko vprašanje, nismo niti najmanj vedeli, v kakšnem stadiju se nahaja, kaj se je in kaj se ni storilo in kaj se namerava storiti. O pogodbi v Rapallu smo izvedeli komaj ko so bile dejstva že gotova in podpisana. Istotako ne vemo danes čisto nič, kaj je z vprašanjem Barosa. O stvari smo poučeni le z italijanskega vira; pri nas v Beogradu se o tem na vsa tozadevna vprašanja — molči. Zunanji ministri drugih držav podajajo od časa do časa pred parlamenti ekspozice o zunanji politiki; pri nas se to ne prakticira, tozadevne interpelacije se ali kratkoma ignorira, ali pa se odgovarja nanje s pitijanskimi frazami. Zato moramo res najiskrenjeje pozdraviti pokret za ožje povezovanje posebnega parlamentarnega odbora za zunanje zadeve, ki se je pojavil te dni v Beogradu. Poskrbeti bo treba samo še, da se ta odbor čimprej sestavi in konstituirajo. Zunanja politika je za nas, ki smo več ali manj okrog in okrog obkoljeni od sovražnikov, še osobito važnega pomena in se mora radi tega dati priliko, da sodeluje pri njej tudi širša javnost, da, ves narod kot tak.

Med temi časi, ko se mi doma dan za dnem ukvarjamo z ukrepi proti komunistom ter obdelujemo našo domačo strankarsko politiko, se je sestal v Parizu vrhovni svet zaveznikov, da reši važna sporna mednarodna vprašanja. Ena najglavnejših teh vprašanj je predvsem gornješlezsko, ki že od Korfantičeve vstaje sem razdvaja mišljenja zapadne Evrope in ki je dovedlo že do ostrih nasprotstev med zavezniki, osobito pa med Anglijo in Francijo. Francija se je že s prvega početka po nesrečnem glasovanju v Gornji Sleziji, ki je izpadlo, kakor na našem Koroškem, v korist Nemcev, postavila na stališče, da se Gornja Slezija ne sme v celoti prisoditi Nemčiji, ampak da se mora razdeliti med obe državi, med Nemčijo in Poljsko. Francija vodi pri tem seveda več strah pred Nemčijo nego ljubezen do Poljakov. Temu francoskemu mnenju se je do gotove mere pridružila tudi Italija, dočim stoji Anglija na stališču, da se mora plebiscit upoštevati ter prisoditi Gornjo Slezijo brezpogojno Nemčiji, češ, da je to industrijsko ozemlje, ki se vsled skupne odvisnosti ne da brez škode deliti. To razdvojenje mnenj v gornješlezskem vprašanju je dovedlo do ostrih nasprotstev med Anglijo in Francijo ter je že grozilo, da popolnoma prekine skupno delovanje, kar bi seveda preprečilo tudi sestanek vrhovnega sveta. Ker pa je sedaj prišlo vendarle do sestanka, se sme z gotovostjo pričakovati, da bo zmagovalno francosko stališče ter da se bo Gornja Slezija razdelila med Nemčijo in Poljsko. Za to govori tudi dosedanja potek zasedanja vrhovnega sveta. Če se to zgodi, bo s tem dana tudi nekaka moralna podlaga za naše nove zahteve po enaki razdelitvi Koroške. Sicer so veljale za gornješlezski plebiscit drugačne določbe kakor pa za koroški, vendar pa bi se dobri diplomaciji posrečilo spraviti to vprašanje lahko, znova pred forum vrhovnega sveta, ki doslej še ni izrekel

Preosnova Pašičeve vlade.

LDU Beograd, 9. avgusta. Te dni se je v parlamentarnih krogih trdovratno govorilo, da se ima izvesti preosnova vlade. Danes se je ta verzija zopet pojavila v kuluarjih parlamenta. Govori se, da se bo preosnova izvedla šele meseca oktobra. V splošnem pa izgleda, da se pogajanja ne bodo nadaljevala pred septembrom, dokler se zastopniki klubov, ki se pogajajo, ne porinejo iz raznih kopališč in dokler se ministrski predsednik Pašić, ki pa še

ni odpotoval, in nekateri drugi ministri ne vrnejo s svojega potovanja. — Doznava se, da bodo morebiti demokratski in radikalni delegati glede delovnega programa objavili svoje stališče že tekom prihodnjega tedna. Ko se končajo medsebojni razgovori delegatov, se bosta sklicali seji plenuma radikalnega in demokratskega kluba, na katerih se bo izpremenilo in popravilo, kar se bodo delegati dogovorili.

Pogajanja z Reko še predčasna.

LDU Beograd, 9. avgusta. Tedni se je poročalo, da sta dospela z Reke Zanella in Jehel v Beograd z namenom, da se z našo vlado pogajata radi izkoriščanja reške in baroške luke. — Ker se ta pogajanja tičejo v prvi vrsti gospodarskih koristi naše države, sodijo v političnih krogih, da ne sme na-

ša vlada skleniti nobenega sporazuma z reškimi delegati, ne da bi se poprej zasliali zastopniki naših gospodarskih organizacij. V tem smislu so gotove gospodarske korporacije iz Primorja stavile svoje predloge ministrstvu za zunanje posle in za trgovino.

Nemška odškodnina za popravilo prometa.

LDU Beograd, 9. avgusta. Nemška vlada je poslala svojega komisarja v Beograd, da se sporazume z našim ministrstvom za promet glede poprave naših lokomotiv in vagonov. Mednarodna komisija za reparacije je odločila, naj Nemčija izplača naši državi vojno odškodnino s hitrejšim popravi-

lom naših transportnih sredstev. Komisar je v imenu nemške vlade stavil ministrstvu za promet predloge, v katerih so navedeni pogoji za popravilo prometnih sredstev. Ti predlogi se sedaj v ministrstvu za promet proučujejo.

Tajni avstrijski akti iz Sarajeva.

LDU Sarajevo, 9. avgusta. Danes je bilo končano proučevanje rezervatnih predsedstvenih aktov bivše avstro-ogrške vlade v Sarajevu. Od 7 zabojev, ki so jih prevzeli delegati iz Beograda, vsebuje pet zabojev akte poizvedovalnega urada (Kundschaftsbureau). Drugi zaboji vsebujejo gotove npravnopolitične in diplomatske zgodovinske akte, ki se nanašajo še na vstajo v Krivošiji ter na vstajo v letu 1882 in 1883 v južnovzhodni Hercegovini. Tem vstajam je bil glavni povod rekrutiranje za avstro-ogrsko vojsko. Nadalje se tičejo akti srbske pravoslavne versko-prosvetne avtonomije in sporedno s tem muslimanskih bojev. Zbrana je tudi korespondenca izza a-

neksije med Ballplatzom in bosansko vlado, nadalje akti izza skaderske krize in deloma izza početka svetovne vojne. Brezdvomno bo ta arhiv mnogo doprinesel k pojasnjenju zgodovine v Bosni in Hercegovini in k pojasnjenju zakulisne igre avstro-ogrške diplomacije na Balkanu. Akte, za katere je treba dva vagona, bodo prepeljali v Beograd, kjer se bo sestavila posebna komisija, da jih pregleda in prouči. — Bržkone bodo tej komisiji pridruženi starejši upravni konceptni uradniki bosanske vlade v svrhu pojasnjenja upravnih tehničnih uporabe in tolmačenj. Vse gradivo se bo prepeljalo v Beograd pod varnim spremstvom.

Odbor za izvedbo proslave v Prekmurju.

Murska Sobota, 10. avgusta. Včeraj se je ustanovil tu nadstrankarski odbor, ki bo vodil proslavo druge obletnice osvobodjenja Prekmurja izpod madžarskega jarma. Odbor je stopil takoj v akcijo. Proslava se prične 13. t. m. ter bo trajala do 15. t. m. Odbor poziva vse zavedne Jugoslovane, da se čim najštevilneje vdeležijo te pro-

slave ter se tako upoznajo tudi s tem tisočletje tlačenim delom naše domovine. (Kakor znano so hoteli nekateri elementi uporabiti to proslavo v čisto navadne strankarske namene, kar se je pa sedaj preprečilo z osnovanjem tega nadstrankarskega odbora, ki bo poskrbel, da bo proslava strogo nestrankska in le narodna. Op. ur.)

Prepoved izvoza krmila.

LDU Beograd, 9. avgusta. Sklepom gospodarsko-finančnega komiteja je od danes prepovedan izvoz vseh vrst krmil, in sicer vseh vrst sena, slame, ovsa, melase, otrobov, vseh vrst krmilne repe, suhe in sveže, rezanice od repe, dobljene pri izdelovanju sladkorja in odpadkov pri čiščenju žita. Od te prepovedi so izvzete količine naštetih krmil, ki so bile natovorjene v vagonih ali vlačilcih za inozemstvo na dan, ko je stopil ta sklep v veljavo. Pri vlačilcih je dopuščeno tovorjenje že tri dni po pravomočnosti tega sklepa. Ako pa vlačilci do dneva, ko je stopila ta naredba v veljavo, še niso bili natovorjeni vsaj do polovice, potem stopi ta naredba tudi zanje takoj v veljavo.

Carina na meso in izvoz svinj.

LDU Beograd, 9. avgusta. Ministrstvo za trgovino in industrijo je pred-

lagal gospodarsko-finančnemu komiteju, naj se odpravi carina na meso in dovoli izvoz svinj do 30 kg.

Volitve v trgovske zbornice.

LDU Beograd, 9. avgusta. Ministrstvo za trgovino in industrijo je naročilo vsem trgovskim zbornicam, v katerih volitve članov še niso bile izvršene, naj izvedejo nove volitve v najkrajšem času.

Nove tvornice za orožje.

LDU Beograd, 9. avgusta. Konsorcij »Omnium-Serbe« je zaprosil pri vojnerskem ministrstvu za koncesijo v svrhu osnovanja treh tvornic v naši državi za izdelavo orožja in municije. V teh tvornicah bi se poleg orožja in municije izdelovala tudi kmetijsko orodje. Pogoji, ki jih je konsorcij predložil, so zelo ugodni.

svoje končno besede. Če znaga Poljska, zakaj bi ne znagali mi? Odvisno pa je to, kakor že rečeno, od diplomacije.

Strašna katastrofa, ki je zadela ruski narod, grozi postati usodopolna tudi za sovjetske samodržce. Poročila, ki prihajajo iz Rusije, dajejo vedno bolj sklepati, da se boljševiški režim nagiba k padcu. Gladno in bolano ljudstvo se je naveličalo praznih besed in fraz o revoluciji in o »svobodi« ter zahteva kruha in zdravil, česar pa mu Lenjinovci ne morejo dati. Mesto kruha in zdravil so poslali nasproti stradajočim in umirajočim revežem rdečo gardo, da jim zabrani pohod proti Moskvi in proti krajem, ki so z živili vsaj za silo založeni. Toda zdi se, da so se tudi rdeči gardisti že naveličali večnih bojev, kajti pričeli so trumoma dezertirati in prehajati k upornikom. Istčasno se buni tudi delavstvo v Petrogradu in v Moskvi sami. Najhuje pa je sedaj v Ukrajini, kjer so boljševiški oddelki, ki so hoteli rekvirirati živila, zadeli na hud odpor ter so morali bežati. Vseč njihovega bega opogumljeni kmetje, so sedaj organizirali močne protiboljševiške oddelke ter čistijo kraj za krajem boljševizma zalege. Obenem pa se maja boljševizem v samem centru. Ko so v Moskvi sedaj uvideli, da sami ne morejo rešiti naroda pogube, so poverili to nalogo Maksimu Gorkemu, ter ga imenovali za prehranjevalnega diktatorja. Kako se bo Gorki lotil te naloge in kakšen bo uspeh, ki ga bo dosegel, to bo pokazala bližnja bodočnost. Zdi pa se, da tudi njegova akcija ne bo veliko koristila in da ne bo mogla preprečiti poloma. To slutijo najbrže tudi Lenjin sami, zato se hoče še pravočasno umakniti na varno. Zadnje vesti poročajo namreč, da se namerava Lenjin podati krog 15. t. m. v Anglijo in v Italijo. Odhod Lenjina iz Rusije pa bi v sedanjem trenutku pomenil polom boljševizma. Enp pa je gotovo: ruske krize ne bi danes rešil več niti pades boljševizma, ampak bi jo momentano lahko še poslabšal, ker bi njegovemu padcu sledila popolna anarhija. Strašna je usoda, katero so nakopali ruskega narodu frazerski teoretiki in njene posledice bo čutil gotovo še stoletja.

Osvojilna grška vojna proti Turkom se izpreobrača vedno bolj v katastrofo, ki bo pomenila za Turke popoln konec njihove samostojnosti, tako v Mali Aziji, kakor v Evropi. Po prvotnih neuspehih Grkov se je vojna sreča sedaj obrnila popolnoma na njihovo stran in po zadnjih poročilih je padec glavnega stana Kemalistov. Angore tik pred dummi. Sedež Kemalove vlade se je že preselil v Cezarejo. Istčasno pa se pripravljajo Grki tudi na pohod proti Carigradu. Če bi se Grkom res posrečilo zdrobiti Turke ter osvojiti Angoro in Carigrad, bi to dosedanje politiko bližnjega izтока popolnoma spremenilo in kakor stoji stvari danes, bi Grkom najbrže nihče resno ne nasprotoval glede aneksije Carigrada. To dejstvo je z ozirom na stališče zaveznikov, ki so ga zavzemali napram Grčiji po povratku kralja Konstantina, malo čudno, vendar pa popolnoma razumljivo, če pomislimo, da vodi zaveznike pri vprašanju Carigrada in Turčije sploh le — ljubosumnost. S tem, da bi si prisvojili Carigrad in gotove dele Turčije Grki, bi bilo namah konec sporov, kateri izmed zaveznikov velisil naj pripade dominij nad tem ali onim delom. In obveljalo bi načeloma:raje nego da pripade drugemu, naj pripade — tretjemu. Karakteristično za pomen Zveze narodov pa je, da to osvobodilno vojno v Mali Aziji čisto

mirno gleda in še z mezinem ne gane, la bi jo prepričala. Važno pa je vprašanje Grčije in Turčije tudi za nas, ker bi grška posest Carigrada popolnoma omajala ravnotežje na Balkanu.

Demokrati in radikalci.

Zadnje dni je poročalo opozicijsko časopisje, da so nastali med demokrati in radikalci ostri spori, ki da groze razbiti skupno delovanje. Mi tem vestem nismo verjeli, vendar pa smo se obrnili na merodajno demokratsko osebnost ter dobili sledeča pojasnila.

Demokratsko-radikalna koalicija, ki se je kot nujno potrebna za obrambo zdravih načel demokratično urejene države ustanovila takoj po volitvah v konstituantno, je imela prvotno namen ostati le toliko časa skupaj, da se zagotovi in sprejme zdrava ustava. To svojo nalogo je, kljub vsem zaprekam in nasprotovanjem s strani vseh različnih separatističnih in protidržavnih elementov, tudi častno izvedla. Ko je bila ta naloga rešena, je stopilo v ospredje vprašanje, ali naj se ta koalicija razide ter se razpišejo nove volitve in sestavi nova vlada, ali naj se ustanovljena zbornica spremeni v zakonodajno. Pri rešitvi tega vprašanja je igrala predvsem veliko ulogo naša notranjepolitična situacija, ki je bila tudi po sprejetju ustave taka, da bi razpust demokratsko-radikalne koalicije imel lahko za posledico nastop popolnega političnega kaosa; proti kateremu bi tudi razpis novih volitev v zakonodajno skupščino ne mogel mnogo koristiti, oziroma bi ga le še povečal. Radi tega so sklenili zastopniki demokratov in radikalcev, da se nove volitve ne razpišejo, ampak da se spremeni ustavodajna skupščina enostavno v zakonodajno ter da demokratsko-radikalna koalicija ostane tudi v nadalje trdna kakor do sprejetja ustave. Ker pa so veljali dogovori, sklenjeni med demokrati in radikalci, pravzaprav le za delo v ustavodajni skupščini, je treba sedaj skleniti nove.

To je dalo povod za nova pogajanja med demokrati in radikalci, nikakor pa ne nastali spori, kakor bi to radi dokazali listi nasprotnih strank. Tozadevna pogajanja so se pričela v polnem razumevanju tako z ene kakor z druge strani, potekajo doslej ugodno in bodo tudi kmalu zaključena, osobito še, ker o kakih načelnih nesporazumljenjih ni niti govora. Res pa je, da obstojajo nekatera manj važna ter osebna nasprotja mnenj na eni in na drugi strani, ki se bodo pa dala odstraniti z lahkoto. Poleg teh vprašanj pa morata obe stranki urediti sedaj še drugo važno vprašanje, ki se je pojavilo iznenada po boljševiških atentatih in njim sledečih merah proti teroristom, osobito po razveljavitvi mandatov komunističnih poslancev. Središče teh vprašanj tvorijo sedaj izpopolnitvene volitve, za katere se je stavil predlog, naj bi obe stranki nastopili z enotnimi kombiniranimi listami. Kakor stoji stvar danes se sme z mirnim srcem

pričakovati, da se bo dosegel tudi v tem vprašanju zadovoljiv sporazum. Tu je treba še ponovno ugotoviti, da se radikalci obnašajo pri pogajanjih popolnoma konciliantno. Res je, da obstoja tudi med njimi par oseb, ki so drugačnega mnenja, in ki s sedanjo taktiko stranke niso zadovoljne, toda te ne prihajajo v poštev, ker v groso stranke nimajo nikake zaslombe in so eventualna njihova paktiranja z opozicijskimi popolnoma brezpomembna.

Vez med demokratsko-radikalno koalicijo je trdna in trdnjša kakor je bila kdaj prej, in vse vesti opozicijske, da obstojajo med obema strankama ostri spori, so le njihove pobožne želje, ki pa se zaenkrat še ne bodo uresničile.

Notranja in zunanja politika.

* Klerikalci se sramujejo svojega početja. V velikem pariškem listu »Journal des Débats« je opisal nedavno lastnik beograjske agencije »Avala« g. A. Mousset protidržavno in protiedinstveno rovarjenje naših klerikalcev. To pa je naše klerikalce silno razsrdilo, kar kaže, da jih je očitno sram, da so izvedeli njihovi francoski tovariši (»Journal des Débats« je bolj klerikalen list), ki so, čeprav klerikalci istotako državi zvesti in narodno zavedni, kakor pristaši drugih francoskih strank o njihovem izdajalskem početju. Mi pa smo mnenja, da je popolnoma prav, da tudi zunanji svet izve, kakšni so naši klerikalci. Če pa jih je res sram in če hočejo, da se v bodoče ne bo več tako pisalo o njih v tujem svetu, potem pa naj se skesajo in krenejo na drugo pot, ker pripravi smo, da jih potem nihče ne bo »blatilo«.

* Mesija zopet na vidiku. Naši klerikalci in njihova žlahta so kakor Judje, ki še vedno pričakujejo svojega Mesijo. Oni, kakor Judje niso verjeli v Kristusa, ne verujejo v odrešenje, katero nam je prinesla edinstvena država, ampak še vedno čakajo na nekaj drugega. V tem svojem pričakovanju se seveda velikokrat zmotijo, misleč, da se je »pravi« Mesija že rodil. V splošnem pa smatrajo za »pravega« Mesijo vsemogočnega Stojana Protića. On bo nekoč vstal in gorje vsem, kadar se bo to zgodilo. Kolikokrat so že napovedali to njegovo vstajenje, pa ni bilo nič. Sedaj se ta njihov pravi Mesija nahaja na »letovišču«, ker to je v sedanji moderni dobi toliko, kakor je bilo v starih časih živeti v puščavi in se vrne baje že koncem tega meseca v Beograd, »kjer bo započel veliko akcijo«. Kakšna bo ta »akcija« ne vemo, zdi pa se nam, da si klerikalci in njihova žlahta pod to besedo obljubljajo »odrešenje«. Mi pa vemo, da je Stojan Protić mrtva osebnost, ki nima nikogar več za seboj in katerega akcije, čeprav »velike« bodo pomenile le udarce v — zrak. Sicer pa sploh v Protićevo »akcijo« ne veru-

jemo. Na svojega Mesijo bodo klerikalci lahko tako dolgo čakali, da bodo sploh izginili s sveta.

* Sadovi klerikalnega hujškanja. Klerikalci ne hujšajo samo pri nas v Sloveniji, ampak tudi v Dalmaciji, kjer niso nič manj fanatični. Vendar pa se jim tam ne godi tako dobro, kakor pri nas, kajti zavedni Dalmatinci znajo bolj ščititi narodno edinstvo in državno avtoriteto, nego jo znamo mi ter so ustanovili posebne lige za pobijanje klerikalizma. Med temi ligami in klerikalci je prišlo že do več spopadov s krvavimi posledicami. Do ostrih izgrediv proti klerikalnim zarotnikom je prišlo posebno v nedeljo v Sinju, ko se je izvedelo, da je našla policija v tamošnjem samostanu orožje ter aretirala gvardijana Katarasa. To je »krščanska ljubezen« naših klerikalcev, ki sejejo mesto miru nemir.

* Nadomestovanje odsotnih ministrov. Finančni minister dr. Kumanudi bo nadomestoval za njihove odsotnosti ministra za šume in rude dr. Krizmana, ministra za trgovino in industrijo dr. Mehmeda Spaho in ministra za vere dr. Milivoja Jovanovića.

* Mandat dr. Ulikse Stangerja potrjen. Verifikacijski odsek italijanske zbornice je potrdil izvolitev dr. Ulikse Stangerja, ki stopa na mesto dr. Wilfana kot zastopnik Istre, ker je Wilfan od dveh mandatov sprejel goriškega.

* Novi diplom. razpored odgojen. V parlamentarnih krogih se govori, da minister za zunanje posle ni odobril novega diplomatskega razporeda, ki ga je sestavil g. Tiča Popović in da je to vprašanje bilo odgojeno do jeseni.

* Radić ne priznava jugoslovenske enotnosti. Radić je imel te dni daljšo konferenco s Protićem, v kateri je tudi izjavil, da Jugoslovenci niso en narod, kvečjemu bi to bili morda še po etnografskih nazorih, nikakor pa ne po svojih socijalnih odnošajih, po zgodovini in po kulturi. Radić tega bi bil on za to, da bi se naša država uredila po vzorcu Svice. Po Radićevem mnenju se torej naša plemena razlikujejo med seboj kot Italijani, Francozi in Nemci. Potem ni čudno, da je Radić separatist.

* Albanci iščejo pomoči v Italiji. Kakor poroča rimska »Epoca«, prispe te dni v Rim posebna albanska delegacija, da se pogaja z Italijo radi zaščite v razmejitvenem vprašanju Albanije. Glasom omenjenega lista je Albanija pripravljena dati Italiji posebne koncesije, ako se ta zavezame pri zaveznikih za to, da dobi Albanija čimnajugodnejše meje. Posebno veliko važnost pa bo ta delegacija posvetila tudi vprašanju Skadra, katerega obljublja Italija baje Jugoslaviji v zameno za — Baroš, s čimer se pa Albanci nikakor ne morejo strinjati.

Zanimivosti.

Zaklad. Pravljičice o zakopanih in skritih zakladih so že tako starodavne, da danes skoraj nikdo več ne veruje, da bi bil res še kje kak zaklad zakopan. Te dni pa se je taka pravljica o zako-

panem zakladu v Ameriki res uresničila. Nekega dne 1. 1914. je Mr. Howerja v Sidneyu ustavil star, razcepan berač ter ga zaprosil miloščine. Mr. Howerja mu je dal par šilingov, nakar ga je berač vprašal po imenu in naslovu. Mr. Howerja mu je tudi to ustregel. Minilo je tega nekaj tednov. Nekega lepega dne pa je dobil Mr. Howerja poziv, naj pride v bližnjo bolnico, kjer želi neki umirajoči človek govoriti z njim. Napotil se je tja in našel ravno istega berača na smrtni postelji. Ko sta bila sama, mu je berač povedal naslednjo povest. — Pred 50 leti so štirje mornarji pobegnili z neke ladje in se pridružili revolucionarjem v ameriški republiki Peru. Tam so zvedeli, da ima neka cerkev v Peru ogromen zaklad draguljev in zlata. Ker pa se je cerkev bala, da ne bi prišel zaklad komu drugemu v roke, so ga duhovniki vedno skrivali in prenašali na druga mesta. Ti štirje mornarji so ta zaklad skrivaj iskali in ga končno našli v neki cerkvi. Ukradli so ga in ga skrili na morski obali. Potem so se ti mornarji vkrcali na neko malo ladjo, skrivaj pomorili njene mornarje in se tako polastili ladje. Naložili so skriti zaklad in odpluli proti Evropi. Na potu pa so se šele spomnili, da nimajo nobenih listin, s katerimi bi se pred evropskimi oblastmi izkazali. Ni jim kazalo drugega, kot zaklad ponovno skriti in odpluti nazaj v Ameriko. Rečeno — storjeno. Prišli so na obljubljeni otok Pinali v južnem morju; tam so zakopali zaklad in odpluli na to proti Avstraliji. Par milj pred obrežjem so ladjo potopili in odpluli s čolnom na suho. Domačinom so izpovedali, da jih je zalotil vihar, ki jim je ladjo potopil. Bilo, kakor bilo, pustili so jih na miru in ti so se napotili proti Sidneyu. Na potu so jih napadli bušmani in dva mornarja ubili. Ostala dva sta dolga leta skušala pridobiti toliko denarja, da bi mogla najeti trgovsko ladjo, da bi kot trgovca odplula po zaklad in nato v Evropo, toda nista imela sreče. Drugi je umrl, a zadnji, to je on, — berač, umira. Rotil je Mr. Howerja, naj mu veruje, izročil mu je tudi načrt otoka in mesta, kjer je zaklad zakopan in — umrl. Mr. Howerja se je takoj napotil, da poišče zaklad. Sedem let se je zamaral trudil, sedaj pa ga je res odkril. Zaklad je vreden več milijonov dolarjev in neoporečna last Mr. Howerja.

Dnevna kronika.

Maribor, 10. avgusta.

— Dr. Ivan Tavčar — jubilar. Dne 29. t. m. praznuje naš starina, pisatelj, politik in dolgoletni ljubljanski župan g. dr. Ivan Tavčar svojo sedemdesetletnico. Ob tej priliki bo izdal »Slovenski Narod« posebno 24 strani obsegajočo slavnostno številko.

— Zopet hujškanje proti pravoslavlju duhovščini. »Straža« od poneljke poroča o ureditvi duhovniških plač, ki se pripravlja v Beogradu ter pri tem zopet odkrito žali pravoslavno duhovništvo, dočim še nismo čitali, da dokazuje tudi odprto okno in sta predbacivala krivdo stari Elizabeti. Prihodnji je stopil pred sodnika Rev. Morton P. Mason iz Bostona, maziljen pastor.

Komaj pa je izstopil, že se je slišal v avditoriju glasen vzklik začudenja, in hkratu se je pričelo v gosto natlačeni množici prerivanje, ker se je pričel pomikati neki mož. Ta ni bil nikdo drugi nego mr. Silberstein. Takoj je spoznal psevdo-kupeca briljantnega prstana, izdajatelja ponarejene movčani- ce, da, ko je imel prost vpogled na celo možjevo postavo in je nastalo razburjenje, v eno točko koncentrirane ideje, ki se mu je nenadoma pojavila, postrčila pogled, čut, je nenadoma odkril, da je imel takozvani Rev. Mason hlače, ki so bile ukradene njegovemu potniku a priliki tatvine kovčka v St. Luisu. — Mr. Silberstein je strmel predse kot v sanjah. Z bliskovito naglico mu je bila jasna intriga »Slučaja Loaf«; z gotovostjo je bil ta slepar sodrug stare Elizabete, ki je hotela uničiti ubogega, nedolžnega mr. Loafa. Sedaj se je zavedel mr. Silberstein, da je izid odvisen od njega, le od njega.

(Dalje pri-)

BERGES:

Slučaj Loaf.

(Amerikanska humoreska). — Prevaj: Pikaon (Dalje.) (20)

»All right Jim Humphrey, zgodi se po vašem ukazu.

»No toraj, pojutranjem, stari dečko, pojutranjem kot Melysses Dyer v St. Louisu.«

»Tu je moja roka. Mnogo sreče!

»Enako!

»Good bye!!!«

7.

Končno je prišel oni veliki dan, ko bi se imel obravnavati senzacijonelni »Slučaj Loaf« in vrniti dobremu mestu Kansas City že dolgo pogrešani mir. Splošna razburjenost je dosegla najvažnejšo višino, ni se govorilo o drugem, kot o dvomljivem izidu procesa, o porazu temperenčnikov, o zmagi antitemperenčnikov in nasprotno; stavilo se je visoke svote, priredilo bakljade, javne manifestacije v prid zmagovalni stranki, in dnevno je bila City poplavljen od desetstisočih letakov, ki jili je pustil razdeljevati predsednik Silbersteinške stranke Mr. Stupid na vseh cestnih vogalih in križiš-

kih. Vsi uredniki cele dežele so pričakovali v največji razburjenosti izid svet majajočega slučaja in nestrpno želeli, da bi se slična afera dogodila dnevno, več stotin reporterjev ni imelo celo noč drugega dela, nego da je skiciralo opise sodne obravnave, ki se sploh še ni vršila. Pisali so namreč dva članka, enega v prid temperenčnikov, drugega pa antitemperenčnikov, da bi bili pripravljeni na vsak slučaj.

Najmirnejši so bili pravi prizadeti. Mati Elizabeta je spala tako sladko, kot da bi bil drugi dan njen god; Jim Humphrey in Bil Crookey, sta dremala brez vsake skrbi, in tudi ubogi gospod Loaf — ne več polkovnik in tudi ne govornik — torej čisto navadno gosp. Loaf, je spal zdravo in globoko, kajti udarci usode so mu ojačili odporni duh in mu vlili v žile staro bojno hrabrost. Hiram Loaf, glavni junak te strahovite borbe, je ležal mirno dihač v naročju svoje matere, na od zlatih kodrov obrobljenem obrazku je počival nežen smehljaj — in nikdo ne bi zamogel uganiti, da je ta otrok nevaren žganje-tržec.

Zjutraj so se napotile vse osebe (izvzeto Billa Crookeya) na sodnijo in

stale ob deveti uri že pred njega visokostjo sodnikom Ashbelom Phelpsom. Dvorana je bila natlačena polna rado- vednežev, prič obeh strank, advokatov, časnikarjev in tujecev. Sodnik je bil primoran, da zapre sodna vrata še pred pričetkom obravnave. Zadnja moža, ki sta vstopila, sta bila mr. Silberstein in njegov detektiv. »Pridite, skušati morava, da dosepeva v ospredje!« je šepetal zadnji, vendar pa je gospod Silberstein zmajal z glavo. »Le idite, gospod Stupid, povabljen ste kot priča, jaz ostanem v ozadju, da me ne zapazijo. Mislim da ni preveč častno, prisostvovati porazu nesrečnega nasprotnika, nekdaš tako spoštovanega moža.« Komaj je zavzel mr. Stupid svoj določeni prostor, že se je pričela obravnava. — Mati Elizabeta je bila prva, ki je stopila pred sodni stol. Njen črni obraz se je svetil zadovoljstva, ko jo je mali Hiram identificiral kot gospo, ki mu je še dolžna svetel cent. Seveda je zaničala najodločnejše, in vključ raznim vprašanjem je bil sodnik prisiljen, da jo pusti začasno odstopiti. Loafova zastopnika sta ponovno zatrjevala njegovo nedolžnost, sod je moral biti po njenem mnenju utihotapljen v klet, kot

bi pravoslavna žalila katoliško. Ko je torej fanatik in prenapetež?

— Zahvala gospoda pokrajinskega namestnika ministra Ivana Hribarja. Povodom svojega imenovanja pokrajinskim namestnikom v Ljubljani sem prejel toliko čestitk, da mi je skoro nemogoče, da bi se za vsako cenjeno čestitko posebej zahvalil. Naj sprejmejo vsi oni, ki so se me spomnili ob priliki mojega imenovanja, za svojo ljubeznivo pozornost tem petem moji najpristnejši zahvalo. Pokrajinski namestnik minister Ivan Hribar.

— Nemška fortica na našem Pohorju. Tuji izletnik našega zelenega Pohorja se nemalo začudi, ko dospo do Sv. Bolfenke, stopi v gostilno ter dobi na lepo slovensko vprašanje odgovor: »Bitte sprechen sie deutsch, wir verstehen nicht slowenisch.« Vse oboje je nemško (baje iz rajha) ter ne zna niti besedico slovensko. Toda to še ni glavno, pač pa to, da velja ta kočica kot nekaka nemška fortica na našem zelenem slovenskem Pohorju. Tam se zbirajo osobito ob nedeljah najhujši mariborski Nemci, tam imajo nemški protestanti svoje pridige itd. Kdo jih kontrolira, kaj govore, kaj delajo? Res je, da je kočica last g. Reiserja, toraj prdatno podjetje, toda ako ni mogoče doseči od g. Reiserja, da bi zamenjal svoje rajhovske uslužbenice s Slovenci, potem naj se mu enostavno vzame gostilniška koncesija. Te sramote na našem Pohorju ne moremo trpeti več dalje.

— Proti krojaškim mojstrom je prišla »Volksstimme« nedavno oster napad, kjer jih naziva z ozirom na plačevanje med svojim pomočnikom — izkoriščevalce. V odgovor bodi ugotovljeno, da plačujejo krojaški mojstri svoje pomočnike strogo po določenih tarifih. Če se je pa morda kje kak mojster proti temu pregrešil, potem naj se ne napada splošno vse, temveč naj se raje brezobzirno objavi ime dotičnika. Blatiti splošno vse mojstre pa je nečastno in — podlo. Toliko v odgovor.

— Shod JDS v Murški Soboti. Shoda se je udeležilo nad 8000 (tri tisoč) in ne 300 ljudi, kakor se je javilo v naši včerajšnji številki vsled tiskovne pomete.

— Avtomobilna nezgoda ministra Kukovca. V soboto krog poldneva je trčil avtomobil ministra Kukovca pri Sadovi v avtomobil tovarnarja Westena. V avtomobilu so se nahajali g. minister, njegova soproga in hčerka, ki pa so ostali nepoškodovani. Pokvarila sta se deloma le oba avtomobila.

— Reorganizacija orožništva. Notranje ministrstvo pripravlja reorganizacijo in centralizacijo orožništva.

— Nemški konji, katere nam mora dati Nemčija kot vojno odškodnino, so dospeli v nedeljo na Jesenice, kjer so jih prevzele naše oblasti.

— Nova avtomobilna zveza. Počeni s 6. t. m. je pričel voziti na progi Rečica na Paki — Gornji Grad autobus za osebni promet.

— Društvo rdečega križa kraljevine SHS. Dosedanje društvo srbskega rdečega križa se je razširilo na vso našo državo ter spremenilo ime v Društvo rdečega križa kraljevine SHS.

— Razpisana mesta. Na celjski trgovski šoli so razpisana tri mesta učiteljev slovenščine, nemščine, srbohrvaščine, italijanščine in francoščine; 1 mesto rednega učitelja komercialista; 2 mesti učiteljev realnotehničnih predmetov ter eno mesto učitelja stenografije, lepopisja, strojepisja, telovadbe in petja.

— Hitrozd. V ponedeljek se je vršil ustanovni občni zbor nove mariborske stavbinske družbe »Hitrozd.« Iz poročil ustanovnega občnega zbora doznajemo, da si je družba že oskrbela devet modernih tozadevnih strojev, ki so že v obratu, tako da se bo že v najbližnjih dneh zamoglo postaviti prve stavbe.

— Surov gospodar. Gosti restavracije »Pri grozdu« na Aleksandrovi cesti so bili v ponedeljek priča nenavadno surovega obnašanja lastnika Spatzeka. Spatzek je radi čisto navadne malenkosti pograbil natakarskega učenca ter ga neumljeno pretepel s pasjim,

bičem, tako da so morali poseči vmes gostje ter ga rešiti iz njegovih rok. Tega nemčurskega nasilneža bi bilo dobro primerno poučiti, da ne živimo več v času cehov, ko so mojstri in gospodarji lahko ravnali s svojimi učenci kakor s psi.

— Trgoski in Obrtniški shod v Celju. Jutri v četrtek 11. t. m. zvečer priredi g. minister d. V. Kukovec v hotelu »Balkan« shod za celjske trgovce in obrtnike.

— Izletniški vlak se uvede na progi Celje—Slovenjgradec. Vlak bo vozil vsako nedeljo in praznik in sicer ob 4. uri 7 minut zjutraj iz Celja, krog 10. ure pa iz Slovenjgradca nazaj.

— Mesto Kranj je imenovalo ministrskega predsednika Nikolo Pašiča ter predsednika konstituante dr. Ivana Ribarja o prilike sprejetja ustave za častna meščana, za kar sta se sedaj oba iskreno zahvalila.

— Večerni koncert se vrši na vrtu hotela »Stara pivarna« od sedaj naprej vsaki četrtek in ne več v torek. V slučaju slabega vremena se vrši koncert v prostorih hotela.

— Slovenska kmetijska šola v Gorici je bila po italijanski okupaciji zaprta in se še do danes ni posrečilo doseči zopetno otvoritev. Sedaj je stavljen poslanec Šček na naučnega ministra interpelacijo, v kateri zahteva takojšnjo otvoritev. Bomo videli, koliko bo pomagalo.

— Ureditev plačevanja davkov. Da bo javnost poučena kdaj in kako je treba plačevati davke, prinašamo tole pojasnilo: Začasni zakon o proračunskih dvanajstihah z dne 27. 6. 1921 »Službene Novine« br. 154 določa v čl. 86 B. št. 12 in 13 sledeče izpremembe dosedanjih predpisov glede dospelosti davkov, zamudnih obresti itd. A.) Neposredni davki, državni pribitki in avtonomne doklade dospevajo v plačilo dne 1. II., 1. V., 1. VIII., in 1. XI. vsakega leta, vsakokrat za tekoče kalendarso četrtletje, torej na pr. 1. febr. za dobo od 1. jan. do konca marca itd. Dospeli davki, pribitki in doklade se prisilno iztirjujejo, ako se ne plačajo tekom 14 dni po dospelosti. Le rentnina in dohodnina, ki se pobirata z odbitkom pri plačilu rentnini in dohodnini zavezanih prejemkov, dospevata v plačilo ob dosedanjih rokih, ki jih določata §§ 184. in 235. zakona o osebnih davkih. B.) Zamudne obresti se računajo s 50 v od vsakih K 100.— zaostalega davka z državnimi pribitki in avtonomnimi dokladami vred za vsak mesec (6 odst. na leto). Drobei v denarju pod 100 K in drobei v mescih se pri računanju ne vpoštevajo.

— Pašić pride, kakor poročajo iz Beograda, vendarle v Slovenijo, kjer bo ostal dlje časa na Bledu, da si utrdi zdravje.

— Mesto venca na grob pokojnega maturanca Frana Serajnika daruje gospod Josip Lešnik, trgovec 100 K za Jugoslovensko Matičo ter 100 K za Ljudsko knjižnico.

— Nesreča pri delu. Včeraj krog 11. ure dopoldan se je zrušil v tovarni za železniške prage v Hočah sklad železniških pragov. Težek padajoč prag je zadel 41-letnega Jurja Tementa. Tement je dobil razen občutnih ran na glavi tudi težke notranje poškodbe. Rešilni oddelek, katerega so telefonično poklicali iz Maribora, mu je podelil prvo pomoč in ga na to prepeljal v mariborsko javno bolnico.

— Vstreljen tihotapeč. Naše obmejne straže v Prekmurju so v ponedeljek vstrelile na madžarski meji nekoga kočevskega krošnjarja, ki je hotel prekoračiti mejo ter se na ponoven poziv ni ustavil, ampak pričel bežati.

— Požar. V ponedeljek 8. t. m. je izbruhnil pri posestniku Arheju v Janževem vrhu pri Selnici ob Dravi požar, ki je uničil gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Tik gospodarskega poslopja se nahajajoči gozd se je tudi vnel ter pričel goreti in nastala bi bila lahko še ogromnejša škoda, da ni prihitelo na pomoč vojaštvo 45. pešpuka, ki je imelo kaka 2 km nižje ravno odmor po vajah pri Fali, izkopal jarke ter tako preprečilo nadaljnjo razširjenje. Obenem pa je vojaštvo rešilo iz gorečih poslopij še več pohištva in orodja.

Vojaštvu, posebno pa g. poveljniku majorju Smolšiču najiskrenejša zahvala! Selničani.

— Legar v celjskem okraju. V celjskem okraju se je pojavil vsled pomanjkanja vode in neznosne vročine legar.

— Okraden trgovec. V soboto se je vozil v kopališče Doberna pri Celju bosanski trgovec Stojan Cihota. Pri vožnji med Celjem in Doberno pa mu je neznan tat ukradel iz prtljage za 17.000 K zlatnine. Odredili so takoj preiskavo potnikov, toda brez uspeha.

— S Tezna. Naše mlado, a življenja polno pevsko društvo »Zvon« je v nedeljo prvič nastopilo. Moški zbori so bili polni, za število pevcev močni so in v vsakem oziru dovršeni. Tudi v mešanih zborih imajo mlade, brhke pevke lepo bodočnost. Žal pa, da je vzelo besedičenje občinstva precejšnji del duševnega užitka. — Zvon v akorde čiste, jasne — vlivaj nam ljubav — do domače grude krasne... Srčen ti pozdrav!

— Iz Murske Sobotice. Tu se je ustanovil politični klub Jugoslovanske demokratske stranke. Za predsednika kluba je bil izvoljen sodnik Levec.

— Iz Beltincev. V zavodu naših šolskih sester se s prihodnjim šolskim letom osnujeta dva trimesečna tečaja za gospodinjstvo, v katera se bodo sprejemala po večini kmetska dekleta.

Zdravstveni teden.

Predavanja zdravstvenega tedna.

Ideja prirediteljev zdravstvenega tedna v Mariboru je padla na izredno hvaležna tla. Kakor tudi je morda kdo izpočetka nekoliko skeptično sodil o uspehu akcije, tako se je morala vsaka bojazen razbliniti že v nedeljo, še bolj pa v ponedeljek, ki je kazal živo naraščajoče zanimanje med občinstvom in posredno s tem tudi vedno naraščajoč posej. Ze ob 18. uri se je vršilo za žensko določeno predavanje g. primarija dr. Robiča o spolnih boleznih v mestnem kinu ob polni dvorani. S trajno napetostjo so sledile navzoče s slikami spojenemu poljudnemu razlaganju gospoda predavatelja in ga nagradile ob sklepu v znak priznanja in hvaležnosti s ploskanjem in odobravanjem. Naravnost ogromen pa je bil naval v ponedeljek ob 9. uri zvečer, ko je imenovani gospod primarij predaval o islem predmetu pred moškimi poslušalstvom. Dvorana mestnega kina je bila tako nabit polna, da je mnogo občinstva stalo med vratni in še na ulici, marsikdo pa je moral oditi, ker ni našel prostora. Zanimanje, ki se je opazilo na vseh prisotnih za snov predavanja, more nuditi gospodu predavatelju vsaj nekoliko zadoščenja za njegov človekoljubni trud. Gospodom prirediteljem pa moramo biti hvaležni za njihovo prizadevanje, s katerim so omogočili Mariboru tako važen uspeh na polju prosvete. Res, Maribor je lahko ponosen na svoje svežega duha in čvrste inicijativne polno zdravništvo, ki na tako plemenit, nesebičen način pojmuje svojo vzvišeno človečansko nalogo. Glede nadaljnjih predavanj smo uverjeni, da bodo stala na višku dosedanjih in da bo tudi občinstvo ohranilo zanja svoje dosedanje živabno zanimanje ter se jih mnogobrojno udeleževalo.

Pozor matere.

Slab razvoj dojenčkov, velika umrljivost med njimi, brezštevne, kakor angleška in drugih bolezni, ki se opazajo v našem mestu, so napotile prireditelje zdravstvenega tedna, da povabijo našega najboljšega strokovnjaka za otroške bolezni, g. dr. Matijo Ambrožiča z Dunaja. Imenovani se je vabilu rad odzval in bo predaval v petek, 12. avgusta, o »zaščiti dojenčkovega življenja poleti«. Predavanje se bo vršilo za Studence in kolonijo v otroškem azilu ob 15.30. uri, ob 18. uri zvečer pa za mesto v veliki dvorani Narodnega doma. Na izraženo željo se je izborni pedagog in znani človekoljub g. dr. Ambrožič odločil, da posvetovalno uro s svobodnim razgovorom z materami. To splošno posvetovanje se vrši v soboto, 13. avgusta ob 14. uri za Studence in kolonijo v otroškem azilu in ob 16. uri v veliki dvorani Narodnega doma za mesto. Vsaka mati je dobrodošla. Pripeljite s seboj dojenčke, da slišite primerne na-

svete! Zdravo dete je čast matere, veselje očetu, vez rodbine. Zdravo dete je pa tudi podlaga srečnemu razvoju naše lepe domovine. Nobena mati naj ne manjka, ako ji je res na srcu zdravje otroka.

O sušici (tuberkulozi) predava g. docent dr. Ivan Matko, primarij internega oddelka tukajšnje bolnice v sredo, 10. avgusta ob 18. uri v mestnem kinu s filmi in diapozitivi. Ker je jetika pri nas ena najbolj razširjenih bolezni, je v interesu vsakega posameznika, da se udeleži tega poučnega in zanimivega predavanja.

O alkoholizmu z etičnega stališča predava v sredo ob 21. uri v veliki dvorani Narodnega doma g. prof. bogosl. dr. Franc Kovačič. Alkoholno vprašanje se vleče pri nas kakor rdeča nit v življenjskem razvoju našega naroda. Prijatelji naroda, vzgojitelji duševni in materialni delavci! Pridite v kar največjem številu.

O alkoholizmu s posebnim ozrom na živčevje predava ob 21. uri v veliki dvorani Narodnega doma g. doc. dr. Ivana Jurečko in sicer v četrtek, dne 11. avgusta.

O jetiki se ponedve predavanja g. doc. dr. Ivana Matka dne 11. in 12. avgusta, vsakokrat ob 18. uri v mestnem kinu. Predavanja so vsake vstopnine prosta.

Zdravstvena razstava v realnem poslopiju se zaključuje v četrtek, 11. avgusta in se prenese v Zagreb. Odprta ostane še v četrtek predpoldne in popoldne od 15. do 17. ure. Kdor si ni še ogledal te zanimive razstave, naj se požuri. Vsop je brezplačen, pobirajo se le prostovoljni prispevki. Istotam je mnogobrojna tozadevna medicinska poljudnoznanstvena literatura po zmernih cenah na prodaj.

Predavanja o spolnih boleznih za ženske in moške v ponedeljek so izredno dobro uspela, znak, da se občinstvo zaveda velike važnosti teh predavanj. Večerna prireditelj je bila tako dobro obiskana, da je zmanjkalo prostora in jih je mnogo odšlo. Zato je predavatelj primarij Dr. Hugon Robič ponovil predavanje za moške in ženske v torek ob 21. uri.

Sokolstvo.

O Sokol v Mariboru izdaja legitimacije in znake svojemu članstvu se vedno vsak četrtek od 18.—19. in vsako nedeljo od 10. do pol 12. ure in prvi sobi »Narodnega doma«. V nedeljo 14. t. m. izdajanje radi župnega izleta odpade ter se vrši izjemoma v soboto 13. t. m. od 18.—19. ure istotam. Odbor pozivlja vse brate in sestre, ki si še niso nabavili enotne legitimacije, da čimprej store svojo dolžnost.

O V Središču bode vozil v nedeljo, dne 14. t. m. posebni vlak. Odhod iz Maribora ob 5. uri, odhod iz Središča ob 22.40 uri. Vožnja je polovična proti izkazu legitimacije. Legitimacije se dobe v raznih trgovinah (g. Zlata Brišnik, g. Franjo Majer itd.) Vsak izletnik naj si pravočasno nabavi legitimacijo. Izkaznica velja tudi za redne potniške vlake v dneih 13. in 14. t. m. v Središču in nazaj. Zdravo!

Predsedstvo M. S. Z.

Sport.

: Concordia (Zagreb) v Mariboru. 14. in 15. t. m. tekmuje v Mariboru eden najboljših klubov Jugoslavije, »Concordia« iz Zagreba. Ker nastopi kompletno, pomeni ta pridobitev pravo sportno senzacijo za Maribor. 14. t. m. igra z I. SSK »Maribor«, 15. t. m. pa z SV »Rapid«.

: Velika mednarodna tekma se odigra v četrtek 11. t. m. ob 18. uri Slovi »Wiener Sportklub«, ki je žel po celi Sloveniji velike simpatije, se vrača ter odigra še zadnji dan njegovega bivanja v Jugoslaviji tekmo z našim I. SSK »Maribor«.

: Hask: Ilirja (Zagreb) 4: 1. Prvenstveno tekmo je dobil Hask s 4: 1.

Kino.

Prvi mariborski bioskop. V sredo, četrtek in petek se predvaja kolosalni film »Soba šte. 29«. Film je francoskega izvora, detektivske vsebine in poln napetih momentov.

Gospodarstvo.

Letošnja žetev.

Telo na polju je v polnem teku, žito se spravlja v shrambe, o žetvi sami pa se šujejo in pišejo najrazličnejša poročila. Nekateri pravijo, da bo letošnja žetev izvanredno dobra, drugi pa so zopet mnenja, da bo slabša in da je treba prepovedati vsak izvoz žita in moke. Kaj je torej na stvari, kdo govori resnico, ali oni, ki govorijo o dobri, ali oni, ki govorijo o slabi žetvi? Menda bodo imeli prav eni kot drugi. To pa zato, ker so vse te vesti o žetvi več ali manj lokalnega značaja in ker imamo točne podatke le z neznatne površine naše zemlje. Da pa bo mogoče podati pravo stanje žetve, moramo počakati na poročila iz vseh krajev naše širne domovine. Prerano je torej na podlagi teh lokalnih vesti delati kake kombinacije in zaključke glede izvoza, ker bi se to lahko pozneje maščevalo. Na vsak način pa je s stališča naše valutne politike bolje, da se ne razširjajo slabe vesti o naši žetvi, ker bi to le slabo vplivalo na našo itak ne sijajno valutno stanje. Naša žetev nikakor ni slabša od one v sosednjih državah, toda če one v svojih uradnih in privatnih listih poročajo o ugodni žetvi in to seveda tudi le s stališča valutne politike, tedaj tudi nam ni treba jadicovati, ker imamo pri nas kraje, v katerih je žetev proti pričakovanju sijajna, drugod zopet manj, a v splošnem dobra. Zabranjevati izvoz kornice in pšenice bi bilo tudi odveč, kajti pridelali bomo te vrste žita gotovo toliko, da nam bo mnogo ostalo preko lastne potrebe za izvoz. Žal nam je le to, da naše ministrstvo poljoprivrede nima dobrega informativnega aparata, ki bi informiral naše poljedelske kroge o

točnem in vsestransko popolnem stanju žetve, da bi ne bilo vsled raznih, več ali manj tendencioznih vesti po časopisju toliko vznemirjanja. Ravnotako moramo obsojati, da se v naši agrarni državi ne posveča nikaka pažnja agrarni statistiki, brez katere je vsaka industrija in trgovina ničeva. Letošnja žetev bo kmalu minila, a mi se nimamo podatkov niti o lanskem, kako bi torej povpraševali po letošnji. Za gotove kroge so to menda le malenkosti, ki ne igrajo nobene vloge. Mi pa mislimo, da bi tudi na tem polju bilo treba temeljite preobrazbe.

—0—

g Nakup sena. Producenti, gospodarske zveze, dobavitelji in podjetniki se pozivljajo, da stavijo pismene ali ustne ponudbe za prodajo sena garнизijam Dravske divizijske oblasti. Ponudbe se sprejemajo vsak dan od vseh ponudnikov brez razlike v intendanturi Dravske divizijske oblasti, pri komandi vojnog okruha v Mariboru in v Celju, ter pri komandi mesta v Ptuj in v Sl. Bistrici. Prevzema se prešano in neprešano seno in to od sladkih in kislih trav. Seno mora biti tako, da ga konji radi jedo. Dne 12. avgusta dopoldne se bodo zaključevale pogodbe v divizijski intendanturi v Ljubljani, pri komandi vojnog okruha v Celju in pri komandi mesta v Sl. Bistrici, a dne 13. avg. dopoldne pri komandi vojnog okruha v Mariboru in pri komandi mesta v Ptuj in v Sl. Bistrici. Pripravljeno seno se takoj odkupi po tržni ceni od ponudnikov. Prešane bale (svežnji) naj ne bodo težje od 50—60 kg. Potrebuje se: za Ljubljano okoli 1.000.000 kilogramov; za Maribor okoli 900.000 kg; za Ptuj okoli 50.000 kg; za

Celje okoli 30.000 kg; za Sl. Bistrico okoli 30.000 kg. Kavcija znaša 5 odst. od vrednosti ponujenega sena in se lahko položi v gotovini ali pa v senu. — Ako se seno takoj odda v vojaška skladišča, se ne polaga kavcije, ampak samo primerno aro. Uslovi se zamorejo videti pri označenih vojaških uradih.

g Naš konzulat v Milanu. Naša vlada je nameravala ustanoviti v Milanu trgovsko agencijo, toda na željo italijanskih diplomatskih krogov bo tam ustanovila svoj konzulat.

g Razstavi odsek ljubljanskega velikega sejma je definitivno določil prostore za posamezne razstavjalce. Podjetja, ki so se javila k udeležbi, bo sejmski urad te dni obvestil, kje so jim dodeljeni prostori.

g Svobodna trgovina s hmeljem v Čehoslovaki. Po poročilu našega konzulata v Pragi stopi z dne 1. septembra na Čehoslovakijskem v veljavo nov pravilnik o svobodni trgovini s hmeljem.

g Konkurs velikih podjetij v Italiji. Ente Transporte Cotoni v Milanu je ustavila plačila. Pasiva znašajo 149 milijonov lir. V Genovi je prijavila konkurz podjetnica Ettore de Feo. Pasiva znašajo 2 in pol milijona lir.

Predno si nabavite

čevlje

oglejte si bogato novo došlo zalogo vseh vrst čevljev za otroke, deklice, moške in ženske po zelo znižanih cenah pri trvdki Jos. Martinz, Maribor. 1095

Mala oznanila.

Trgovino blizu postaje, ali 3 do 4 postaj oddaljena od mesta, tudi s posestvom, se vzame v najem. Naslov pove upravništvo. 1129 2-2

Stavbni prostor na vogalu v krasni legi se prodaja. Vprašajte in na ogled je v Mariboru, Razlagova ulica št. 25, dne 11. avgusta ob 16. uri pri M. Matek. 1139

Jetika! Znani specialist za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira vsak torek in petek od 14. do 16. ure v Mariboru, Razlagova ulica št. 21, I. nadstropje. 1046

Proda se več lesenih zabojev. Marib. tiskarna d. d.

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 22

Pranje oblek in perila se vzame na dom. Strossmajerjeva ulica št. 8.

Nahrbtniki

za planine v raznih velikostih iz jadravine oziroma gumiranega platna, gurte za rolo, trakovi za žaluzije, mreže za konje, žoge za nogomet, gonilni jermeni itd. pri

Iv. Kravos, Maribor
Aleksandrova c. 13.
1055 5-3

Ne pozabi naročnine!

Prvovrstnega knjigovodjo

ki je dobro izvešan v trgovskem knjigovodstvu in dober bilancist, kakor tudi prvovrstno stenografinjo za nemški in slovenski jezik in strojepislo išče za čimprejšen nastop družba IMPEX v Ljubljani. 1099 3-3

g Produkcija sladkorne pese v Evropi se ceni na okroglo 72.44 milijonov meterskih stotov. Lansko leto je znašala samo 63.66, a predlansko leto 51.58 milijonov meterskih stotov.

Poslano.*

Z ozirom na dopis v „Taboru“ z dne 16. t. m. (iz Mežiške doline) se pripominja sledeče:

Cudno bi bilo, da bi dotični obratovodja postal sedaj zadnje 3 mesece nenkrat steber nemčurstva na meji, medtem ko je bil pred in med vojno zaveden Slovenec, morebiti bolj kot marsikateri trileten Savel. To naj bi se mu še tudi povedalo na uho, da v obratne zadeve vtikati se je zanj popolnoma odveč.

Anonimnemu dopisniku pa svetujem, naj se v bodoče o takih zadevah natančno pouči, ter bo dobil tozadevni podrobni pouk pred sodnijo.

1134

Jos. Burnik.

* Za „Poslano“ odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Hotel „Stara pivarna“ (Halbwidl)

V četrtek, dne 11. t. m. ob pol 20. uri

vrtni koncert.

Igra trio
WITZLER.

Vsako nedeljo

jutranji koncert.

Pri slabem vremenu se vršijo koncerti v prostorih hotela „Stara pivarna“.

1136

Zahvala.

Za vse mnoge izkaze iskrenega sočutja ob izgubi našega dragega brata, oziroma svaka in strica, gospoda

IVANA ČERNE

kakor tudi za mnogoštevilno udeležbo pri spremstvu predragega pokojnika k zadnjemu počitku, vsem darovalcem krasnih vencev, izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Maribor, dne 10. avgusta 1921.

1187

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Ob prebriski izgubi našega edinega sina, oziroma brata, nam je bilo v tolažilo sočustvovanje mnogobrojnih znancev in prijateljev v Mariboru in izven njega. Ker nam ni mogoče, da bi se vsakemu posebej zahvalili, storimo to tem potom. Zlasti nas je ganila velikanska udeležba pri pogrebu nepozabnega nam otroka. Ker vsled velike množice nismo mogli zapaziti vseh oseb, se zahvaljujemo za zadnje spremstvo veleč. gg. dr. Medvedu, Trafeniku in Sparlu, nadalje gg. ravnatelju dr. Tomišeku, prof. dr. Rostoharju, podpolk. Cvirnu, Lojzetu Ferlanu za prekrasen nagrobni govor, pevcem za žalostinko, narodni godbi, odposlanstvu Planinskega društva, tovarišem učiteljem in tovarišem pokojnikovim in mnogobrojnemu občinstvu ter darovalcem krasnih vencev in šopkov.

Maribor, dne 10. avgusta 1921.

Franjo Serajnik z ženo in hčerkama.

KNJIGOVEZNIKA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA-
JOČA DELA.
IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!